

Υλικό προετοιμασίας

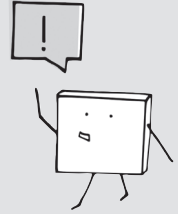
Πανελλήνιος Διαγωνισμός Ορθογραφίας

SUPER CONTEST

Κανόνας 1: ΕΠΙΘΕΤΑ ΣΕ -us ΚΑΙ ΣΕ -ης

Κάποια επίθετα που λήγουν σε **-us** γράφονται με **ύψιλον** ενώ κάποια άλλα με **ήτα**. Στα δεύτερα, το αρσενικό και το θηλυκό κλίνονται ακριβώς όμοια.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ευθύς, βραχύς, αμβλύς, ευρύς, οξύς, ταχύς, δριμύς, θρασύς κ.α
ευγενής, ασθενής, δημοφιλής, συνεχής, επιεικής, επιμελής κ.α

ΑΣΚΗΣΗ 1

■ Συμπλήρωσε τις προτάσεις με τις λέξεις της παρένθεσης, στον σωστό τύπο:

1. Δε γνωρίζαμε την _____ (ακριβής) ώρα της δεξίωσης, οπότε φτάσαμε νωρίτερα.
2. Μουρμούριζε το τραγούδι της _____ (δημοφιλής) τραγουδίστριας.
3. Το αποτέλεσμα των _____ (συνεχής) επιπλήξεων σου θα είναι να γίνεις _____ (αντιπαθής).
4. Στο σχολείο μάθαμε να σχεδιάζουμε _____ (αμβλεία) γωνίες με το μοιρογνωμόνιο.
5. Το μονοπάτι ήταν _____ (ευθύ), αλλά δύσβατο.
6. Η απάντηση του _____ (θρασύς) μαθητή ήταν αγενέστατη.

Απάντηση

1. Δε γνωρίζαμε την ακριβή (ακριβής) ώρα της δεξίωσης, οπότε φτάσαμε νωρίτερα.
2. Μουρμούριζε το τραγούδι της δημοφιλοῦς (δημοφιλής) τραγουδίστριας.
3. Το αποτέλεσμα των συνεχών (συνεχής) επιπλήξεων σου θα είναι να γίνεις αντιπαθής (αντιπαθής).
4. Στο σχολείο μάθαμε να σχεδιάζουμε αμβλείες (αμβλεία) γωνίες με το μοιρογνωμόνιο.
5. Το μονοπάτι ήταν ευθύ (ευθύ), αλλά δύσβατο.
6. Η απάντηση του θρασεός (θρασύς) μαθητή ήταν αγενέστατη.

Κανόνας 2: ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

Δύο σύμφωνα δε χωρίζονται όταν αρχίζει από αυτά ελληνική λέξη. Τρία σύμφωνα χωρίζονται όταν δεν αρχίζει ελληνική λέξη με τα δύο πρώτα. Τότε το πρώτο σύμφωνο πάει με το προηγούμενο φωνήεν. Τα δίψηφα φωνήεντα, οι δίφθογγοι και τα αυ και ευ λογαριάζονται ως ένα φωνήεν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: έ-στη-σα (σταυρός), φύλ-λο (δεν ξεκινά ελληνική λέξη από λλ)
ά-στρα (στραγάλι), άν-θρω-πος (δεν ξεκινά ελληνική λέξη από νθ)
φυ-τεί-α, ευ-γε-νι-κος, αυ-γή

ΑΣΚΗΣΗ 2

■ Συλλαβίζω τις παρακάτω λέξεις βάζοντας παύλες, όπως στο παράδειγμα:

μπιμπερό	μπι – μπε – ρό	αμμόλοφος	_____
αστείος	_____	καρπούζι	_____
αυλόπορτα	_____	καντήλι	_____
αρκούδα	_____	γυαλί	_____
αστραπή	_____	υπόσχεση	_____

Απάντηση

μπιμπερό	μπι – μπε – ρό	αμμόλοφος	αμ – μό – λο – φος
αστείος	α – στεί – ος	καρπούζι	καρ – πού – ζι
αυλόπορτα	αυ – λό – πορ – τα	καντήλι	κα – ντή – λι
αρκούδα	αρ – κού – δα	γυαλί	γυα – λί
αστραπή	α – στρα – πή	υπόσχεση	υ – πό – σχε – ση

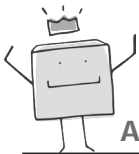
Κανόνας 3: -είτε ή -είται;

-**είτε** είναι η κατάληξη που συναντάμε στον πληθυντικό αριθμό. Θυμήσου να ρωτάς "ποιος" και η απάντηση είναι "εσείς".

-**είται** είναι η κατάληξη που συναντάμε στον ενικό αριθμό. Θυμήσου να ρωτάς "ποιος" και η απάντηση είναι "αυτός-ή-ό".

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Φωνάζοντας δημιουργείτε πρόβλημα στην τάξη. (εσείς)

Ο λογαριασμός στην πλατφόρμα μας δημιουργείται αυτόματα. (αυτός)

ΑΣΚΗΣΗ 3

■ Κύκλωσε το σωστό:

Προσπαθείτε/ Προσπαθείται λίγο γι' αυτό δεν τα καταφέρνετε.

Κρατηθείτε/ Κρατηθείται γερά, ώστε να μην πέσετε.

Όταν ο παππούς διηγείται/ διηγείτε ιστορίες, τα παιδιά τον κοιτούν σαστισμένα.

Αυτός ο αριθμός δε διαιρείτε/ διαιρείται με το πέντε.

Η πόλη διοικείτε/ διοικείται από άξιους ανθρώπους.

Σκεφτείται/ Σκεφτείτε το ενδεχόμενο να αλλάξουν τα σχέδια.

Απάντηση

Προσπαθείτε Προσπαθείται λίγο γι' αυτό δεν τα καταφέρνετε.

Κρατηθείτε Κρατηθείται γερά, ώστε να μην πέσετε.

Όταν ο παππούς διηγείται διηγείτε ιστορίες, τα παιδιά τον κοιτούν σαστισμένα.

Αυτός ο αριθμός δε διαιρείτε/διαιρείται με το πέντε.

Η πόλη διοικείτε/διοικείται από άξιους ανθρώπους.

Σκεφτείται/Σκεφτείτε το ενδεχόμενο να αλλάξουν τα σχέδια.

Κανόνας 4: -ηστε, -ειστε ή -ίστε;

-ήστε χρησιμοποιούμε για τα ρήματα που λήγουν σε **-ώ ή -ω**, στην προστακτική έγκλιση.

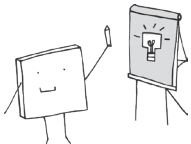
-ειστε χρησιμοποιούμε για τα ρήματα που λήγουν σε **-ούμαι**, στην οριστική και υποτακτική έγκλιση.

-ίστε χρησιμοποιούμε για τα ρήματα που λήγουν σε **-ίζω** με κάποιες εξαιρέσεις (δακρύσετε, δανείστε, αθροίστε), στην προστακτική έγκλιση.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Πατήστε το κουμπί και ξεκινήστε το παιχνίδι.

Χρειάζεται να περιποιείτε συχνά τα λουλούδια.

Σκουπίστε καλά την οθόνη πριν κολλήσετε τη μεμβράνη.

ΑΣΚΗΣΗ 4

■ Συμπλήρωσε τις καταλήξεις: **-ηστε, -ειστε ή -ίστε:**

Εκτιμ___ όσα έχετε και μην ασχολ___ μόνο με όσα δεν έχετε.

Πρωθ___ το μήνυμα στον ανώτερό σας, παρακαλώ.

Χαρ___ όσα αντικείμενα δε σας χρειάζονται σε κάποιον που τα έχει ανάγκη.

Κρατ___ την αναπνοή σας για τρία δευτερόλεπτα.

Καθαρ___ τον χώρο σας, πριν εργαστείτε σε αυτόν.

Προσποι___ ότι είστε χαρούμενοι, ενώ είστε λυπημένοι.

Απάντηση

Εκτιμήστε όσα έχετε και μην ασχολείστε μόνο με όσα δεν έχετε.

Πρωθήστε το μήνυμα στον ανώτερό σας, παρακαλώ.

Χαρίστε όσα αντικείμενα δε σας χρειάζονται σε κάποιον που τα έχει ανάγκη.

Κρατήστε την αναπνοή σας για τρία δευτερόλεπτα.

Καθαρίστε τον χώρο σας, πριν εργαστείτε σε αυτόν.

Προσποιείστε ότι είστε χαρούμενοι, ενώ είστε λυπημένοι.

Κανόνας 5: -ων και -ον

Την κατάληξη **-ων** τη χρησιμοποιούμε για το αρσενικό πρόσωπο. Την κατάληξη **-ον** τη χρησιμοποιούμε για το ουδέτερο πρόσωπο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Αυτός ο συγγραφέας είναι πολύ ενδιαφέρων.

Το βιβλίο του, σου κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον.

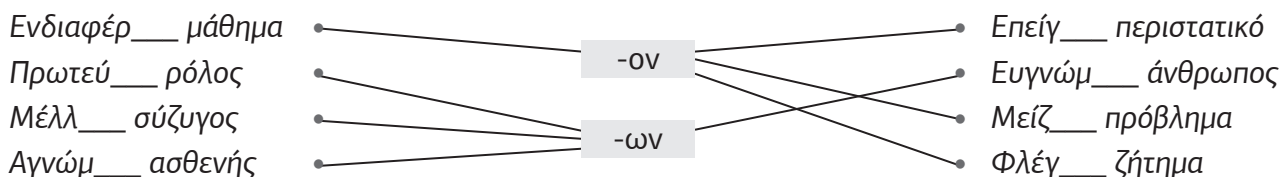

ΑΣΚΗΣΗ 5

■ Αντιστοίχισε με τη σωστή κατάληξη που λείπει:

Ενδιαφέρ___ μάθημα •		Επείγ___ περιστατικό
Πρωτεύ___ ρόλος •	-ον	Ευγνώμ___ άνθρωπος
Μέλλ___ σύζυγος •	-ων	Μείζ___ πρόβλημα
Αγνώμ___ ασθενής •		Φλέγ___ ζήτημα

Απάντηση

Κανόνας 6: ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

Οι αριθμοί (απόλυτα αριθμητικά) μέχρι το 20 γράφονται με μία λέξη. Μετά το 20, γράφονται με δύο. Τα αριθμητικά που δείχνουν θέση (τακτικά αριθμητικά), γράφονται με μία λέξη μέχρι το 12. Μετά γράφονται με δύο. Το εννιά, το εννέα και το εννιακόσια γράφονται με 2ν, ενώ το ένατος και το ενενήντα με 1.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Δώδεκα, δεκαεπτά, είκοσι τρία, δέκατος τρίτος, ενενηκοστός, εννιακοσιοστός

ΑΣΚΗΣΗ 6

■ Να συμπληρώσεις τα κενά με τα αριθμητικά που λείπουν:

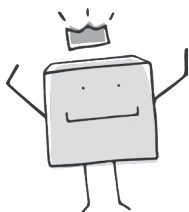
- Το παιχνίδι παίζεται από παίκτες _____ (12) χρόνων και πάνω. Παίζουν συνολικά _____ (9) παίκτες. _____ (1^{ος}) παίζει ο μικρότερος σε ηλικία. Σκοπός είναι να αναμετρηθούν οι παίκτες και να προκριθούν οι _____ (2) καλύτεροι. Ο _____

(2^{ος}) καλύτερος παίκτης θα κερδίσει _____ (500) ευρώ ενώ ο νικητής θα λάβει ένα δώρο αξίας _____ (1000) ευρώ.

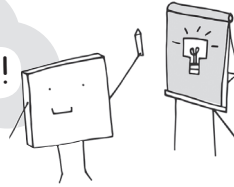
- Ένας μανάβης πούλησε την περασμένη εβδομάδα _____ (90) κιλά πατάτες, _____ (20) κιλά κρεμμύδια, _____ (70) κιλά ντομάτες και _____ (30) κιλά αγγούρια.
- Παιδιά, έχετε την _____ (4^η) άσκηση για το σπίτι και για εδώ την _____ (8^η).
- Στα περίπτερα κυκλοφορεί από εκθές το _____ (60^ο) τεύχος του δημοφιλούς περιοδικού «Η _____ (7^η) τέχνη».
- Ο _____ (13^{ος}) της σειράς να περάσει _____ (3) θέσεις πιο μπροστά.

Απάντηση

- Το παιχνίδι παίζεται από παίκτες δώδεκα (12) χρόνων και πάνω. Παίζουν συνολικά εννιά/ εννέα (9) παίκτες. Πρώτος (1^{ος}) παίζει ο μικρότερος σε ηλικία. Σκοπός είναι να αναμετρηθούν οι παίκτες και να προκριθούν οι δύο (2) καλύτεροι. Ο δεύτερος (2^{ος}) καλύτερος παίκτης θα κερδίσει πεντακόσια (500) ευρώ ενώ ο νικητής θα λάβει ένα δώρο αξίας χιλίων (1000) ευρώ.
- Ένας μανάβης πούλησε την περασμένη εβδομάδα ενενήντα (90) κιλά πατάτες, είκοσι (20) κιλά κρεμμύδια, εβδομήντα (70) κιλά ντομάτες και τριάντα (30) κιλά αγγούρια.
- Παιδιά, έχετε την τέταρτη (4^η) άσκηση για το σπίτι και για εδώ την όγδοη (8^η).
- Στα περίπτερα κυκλοφορεί από εκθές το εξηκοστό (60^ο) τεύχος του δημοφιλούς περιοδικού «Η έβδομη (7^η) τέχνη».
- Ο δέκατος τρίτος (13^{ος}) της σειράς να περάσει τρεις (3) θέσεις πιο μπροστά.

Όρα για επανάληψη!

1. Συμπλήρωσε το -υ/ύ ή το -η/ή ή το -ει/εί:

ο οξ___ς

η ταχ___α

ο διεθν___ς

ο συνεχ___ς

ο ευρ___ς

το δριμ___

το ταχ___

ο αμβλ___ς

ο ελώδ___ς

η ακριβ___ς

η επιεικ___ς

ο επιμελ___ς

Απάντηση

ο οξύς

η ταχεία

ο διεθνής

ο συνεχής

ο ευρύς

το δριμύ

το ταχύ

ο αμβλύς

ο ελώδης

η ακριβής

η επιεικής

ο επιμελής

2. Αντιστοίχισε όσα ταιριάζουν:

Οξύς •

• αμαξοστοιχία

Βραχεία •

• πόνος

Ταχεία •

• άμιλλα

Ευγενής •

• κύματα

Επιεικής •

• αμνηστία

Διεθνής •

• δάσκαλος

Απάντηση

Οξύς •

• αμαξοστοιχία

Βραχεία •

• πόνος

Ταχεία •

• άμιλλα

Ευγενής •

• κύματα

Επιεικής •

• αμνηστία

Διεθνής •

• δάσκαλος

3. Υπογράμμισε τον σωστό συλλαβισμό των ακόλουθων λέξεων:

σύρμα: σύρ - μα/ σύ - ρμα

ανθοδέσμη: αν - θο - δέσ - μη/ α - νθο - δέ - σμη/ αν - θο - δέ - σμη

άρρωστος: ά - ρρω - στος/ άρ - ρωσ - τος/ άρ - ρω - στος

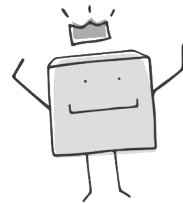
πνεύμα: πνεύ - μα/ πνε - ύμα

έκδηλος: έ - κδη - λος/ έκ - δη - λος

αηδόνι: αη - δό - νι/ α - η - δό - νι/ α - ηδό - νι

αέρας: αέ - ρας/ α - έ - ρας/ α - έρ - ας

τηλεόραση: τη - λε - ό-ρα - ση/ τη - λεό - ρα - ση

Απάντηση

σύρμα: σύρ - μα/ σύ - ρμα

ανθοδέσμη: αν - θο - δέσ - μη/ α - νθο - δέ - σμη/ αν - θο - δέ - σμη

άρρωστος: ά - ρρω - στος/ άρ - ρωσ - τος/ άρ - ρω - στος

πνεύμα: πνεύ - μα/ πνε - ύμα

έκδηλος: έ - κδη - λος/ έκ - δη - λος

αηδόνι: αη - δό - νι/ α - η - δό - νι/ α - ηδό - νι

αέρας: αέ - ρας/ α - έ - ρας/ α - έρ - ας

τηλεόραση: τη - λε - ό-ρα - ση/ τη - λεό - ρα - ση

4. Βάλε καθέτους για να συλλαβίσεις τις λέξεις:

κλέφτης

σκαθάρι

πράγματα

συγκέντρωση

αρχή

συλλαβίζω

πρόσκληση

θαλπωρή

χάιδεμα

φάρμακο

άσχημος

αστραπή

ακρίδα

πιάνο

πλοίαρχος

Απάντηση

κλέ/φτης

σκα/θα/ρι

πράγ/μα/τα

συ/γκέ/ντρω/ση

αρ/χή

συλ/λα/βί/ζω

πρό/σκλη/ση

θαλ/πω/ρή

χάι/δε/μα

φάρ/μα/κο

ά/σχη/μος

α/στρα/πή

α/κρί/δα

πιά/νο

πλοί/αρ/χος

5. Γράψε στην παρένθεση το πρόσωπο του ρήματος (εγώ, εσύ, αυτός/ή/ό, εμείς, εσείς, αυτοί/ές/ά), όπως στο παράδειγμα:

αγαπήστε με πάθος	(εσείς)	καλείτε συνεχώς	(_____)
δημιουργείται εύκολα	(_____)	προηγείται όλων	(_____)
ονειρευτείτε ελεύθερα	(_____)	απειλείται επικίνδυνα	(_____)
προπονείται ασταμάτητα	(_____)	σοβαρευτείτε άμεσα	(_____)

Απάντηση

αγαπήστε με πάθος	(εσείς)	καλείτε συνεχώς	(εσείς)
δημιουργείται εύκολα	(αυτός/ή/ό)	προηγείται όλων	(αυτός/ή/ό)
ονειρευτείτε ελεύθερα	(εσείς)	απειλείται επικίνδυνα	(αυτός/ή/ό)
προπονείται ασταμάτητα	(αυτός/ή/ό)	σοβαρευτείτε άμεσα	(εσείς)

6. Βάλε ✓ δίπλα στις φράσεις που έχουν σωστά γραμμένες τις υπογραμμισμένες λέξεις.

<u>Ζωγραφίστε</u> τα πορτρέτα προσεκτικά.	☐	<u>Αδικείστε</u> , όταν συμπεριφέρεστε έτσι.	☐
<u>Ποτίστε</u> τα φυτά νωρίς το πρωί.	☐	<u>Ορίστε</u> εσείς τους κανόνες.	☐
<u>Διατηρίστε</u> έναν υγιεινό τρόπο ζωής.	☐	Εσείς <u>θεωρείστε</u> ικανοί μαθητές.	☐

Απάντηση

<u>Ζωγραφίστε</u> τα πορτρέτα προσεκτικά.	☐	<u>Αδικείστε</u> , όταν συμπεριφέρεστε έτσι.	☒
<u>Ποτίστε</u> τα φυτά νωρίς το πρωί.	☒	<u>Ορίστε</u> εσείς τους κανόνες.	☒
<u>Διατηρίστε</u> έναν υγιεινό τρόπο ζωής.	☐	Εσείς <u>θεωρείστε</u> ικανοί μαθητές.	☒

7. Α. Συμπλήρωσε το πινακάκι:

Ενικός Αριθμός	
ο πρωτεύ__ν	το πρωτεύ__ν
του πρωτεύοντ__ς	του πρωτεύοντ__ς
τον πρωτεύ__ντα	το πρωτεύ__ν
–	–

Β. Να κλίνεις το επίθετο **ο υπάρχων**, τόσο στο αρσενικό όσο και στο ουδέτερο γένος, του ενικού αριθμού.

Ενικός Αριθμός	

Απάντηση

A.

Ενικός Αριθμός	
ο πρωτεύων	το πρωτεύον
του πρωτεύοντος	του πρωτεύοντος
τον πρωτεύοντα	το πρωτεύον
-	-

B.

Ενικός Αριθμός	
ο υπάρχων	το υπάρχον
του υπάρχοντος	του υπάρχοντος
τον υπάρχοντα	το υπάρχον
-	-

8. Στις παρακάτω προτάσεις λείπουν τα **-ι, -η, -ει, -ε** και **-αι**. Συμπλήρωσέ τα:

Όταν αισθανθ___τε αδιαθεσία, πατ___στε το κουμπί.

Πώς εξηγείτ___ άραγε, η τόση ανυπομονησία του για το άνοιγμα των σχολείων;

Αφ___στε τη γκρίνια και αρχ___στε να εργάζεστε.

Μπορ___τε να μείνετε σιωπηλοί για δέκα λεπτά;

Κρυφτ___τε αθόρυβα και σταθ___τε στο σημείο της κρυψώνας σας, μέχρι να σας βρουν.

Διαφημ___στε εδώ τα προϊόντα σας και εξασφαλ___στε τους την επιτυχία.

Δεν πρέπει να στερ___τε από τον εαυτό σας όσα αγαπά.

Το παιδί στερείτ___ την αγάπη, γι αυτό είναι επιθετικό.

Μιλ___στε πιο δυνατά, ώστε να μπορέσω να σας ακούσω.

Απάντηση

Όταν αισθανθείτε αδιαθεσία, πατήστε το κουμπί.

Πώς εξηγείται άραγε, η τόση ανυπομονησία του για το άνοιγμα των σχολείων;

Αφήστε τη γκρίνια και αρχίστε να εργάζεστε.

Μπορέτε να μείνετε σιωπηλοί για δέκα λεπτά;

Κρυφτείτε αθόρυβα και σταθείτε στο σημείο της κρυψώνας σας, μέχρι να σας βρουν.

Διαφημίστε εδώ τα προϊόντα σας και εξασφαλίστε τους την επιτυχία.

Δεν πρέπει να στερέτε από τον εαυτό σας όσα αγαπά.

Το παιδί στερείται την αγάπη, γι αυτό είναι επιθετικό.

Μιλήστε πιο δυνατά, ώστε να μπορέσω να σας ακούσω.

9. Συμπλήρωσε το πινακάκι με τα απόλυτα και τα τακτικά αριθμητικά, όπως το παράδειγμα:

	Απόλυτα αριθμητικά	Τακτικά αριθμητικά
5		
9		
11		
16		
40		
50		
90		
100		
1.000		

Απάντηση

	Απόλυτα αριθμητικά	Τακτικά αριθμητικά
5	πέντε	πέμπτος
9	εννιά/ εννέα	ένατος
11	έντεκα	ενδέκατος
16	δεκαέξι/ δεκάξι	δέκατος έκτος
40	σαράντα	τεσσαρακοστός
50	πενήντα	πεντηκοστός
90	ενενήντα	ενενηκοστός
100	εκατό	εκατοστός
1.000	χίλια	χιλιοστός

10. Υπογράμμισε τα αριθμητικά του κειμένου και τοποθέτησέ τα στη σωστή στήλη:

Η Αγγελική έχει δύο γάτες και τρία σκυλιά στο σπίτι της. Οι γάτες είναι περίπου εξήντα χρόνων ενώ τα σκυλιά της, που είναι αδερφάκια, είναι εβδομήντα εννέα ετών. Συχνά η Αγγελική κακομαθαίνει τα ζώα της και τους δίνει ένα τρίτο γεύμα, το δικό της. Είναι η διακοσιοστή φορά που ο κτηνίατρος της λέει να αποφεύγει κάτι τέτοιο, αλλά εκείνη κάνει του κεφαλιού της. Και πάντα απαντάει πονηρά: «πρώτη και τελευταία φορά που το κάνω!».

Απόλυτα	Τακτικά

Απάντηση

Η Αγγελική έχει δύο γάτες και τρία σκυλιά στο σπίτι της. Οι γάτες είναι περίπου εξήντα χρόνων ενώ τα σκυλιά της, που είναι αδερφάκια, είναι εβδομήντα εννέα ετών. Συχνά η Αγγελική κακομαθαίνει τα ζώα της και τους δίνει ένα τρίτο γεύμα, το δικό της. Είναι η διακοσιοστή φορά που ο κτηνίατρος της λέει να αποφεύγει κάτι τέτοιο, αλλά εκείνη κάνει του κεφαλιού της. Και πάντα απαντάει πονηρά: «πρώτη και τελευταία φορά που το κάνω!».

Απόλυτα	Τακτικά
δύο	τρίτο
τρία	διακοσιοστή
εξήντα	πρώτη
εβδομήντα εννέα	

